

Πολύτιμα φαρμακευτικά φυτά

Автор(и): доц. Ганка Баева
Дата: 31.07.2023 Брой: 7/2023

Περιγiόκλητος (*Vinca major*, οικογ. *Αποσυπασеαе*)

Ο περιγiόκλητος είναι μια πολύτιμη φαρμακευτική φυτό, ευρέως χρησιμοποιούμενο στην ιατρική. Καλλιεργείται για το υπέργειο τμήμα του, το οποίο περιέχει περίπου 30% πικρές ουσίες και αλκαλοειδή – βιγκαμίνη, βιγκαμιδίνη, βιγγίνη, βιγγεζίνη, ρεσερπίνη κ.ά. Το σημαντικότερο αλκαλοειδές είναι η βιγκαμίνη. Τα αλκαλοειδή, ιδιαίτερα η βιγκαμίνη, μειώνουν την αρτηριακή πίεση. Από αυτά λαμβάνονται τα παρασκευάσματα Βινκάπαν και Ρεσερπίνη.

Ο περιγιόκλητος έχει αιμοστατική δράση σε περιπτώσεις ρινορραγίας, καθώς και συτυπτική και αντιφλεγμονώδη δράση. Τα παρασκευάσματά του χρησιμοποιούνται στη θεραπεία της υπέρτασης, καθώς και για εξανθήματα και κνησμό του δέρματος.

Ο περιγιόκλητος προέρχεται από τη Νότια Ευρώπη και τον Καύκασο. Στη Βουλγαρία το φυτό απαντάται σχεδόν σε όλη τη χώρα, σε σκιερά και υγρά μέρη. Μεγαλύτεροι φυσικοί πληθυσμοί υπάρχουν στις περιοχές του Μπλαγκοέβγκραντ, Γκάμπροβο, Βέλικο Τάρνοβο, Λόβετς, Σεβλίεβο, Πλέβεν, Ρούσε και Ραζγκράντ. Σε πάρκα καλλιεργείται ως διακοσμητικό φυτό. Η πρώτη ύλη που λαμβάνεται από φυσικούς πληθυσμούς είναι ανεπαρκής για να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες της ιατρικής, γεγονός που καθιστά απαραίτητη την καλλιέργεια του περιγιόκλητου σε μεγαλύτερες εκτάσεις.

Τον πρώτο χρόνο οι αποδόσεις ξηρής υπέργειας μάζας είναι περίπου 150 κιλά/στρ, και στους επόμενους χρόνους φθάνουν έως και 300 κιλά/στρ. Συνήθως από 5 κιλά φρέσκων φυτών προκύπτει 1 κιλό ξηρού υλικού.

Βοτανικά χαρακτηριστικά

Το ριζικό σύστημα είναι αδύναμα ανεπτυγμένο, με ατρακτοειδή ρίζα και πολλές πρόσθετες ρίζες, τοποθετημένες ρηχά στο στρώμα του καλλιεργήσιμου εδάφους.

Οι βλαστοί είναι γεννητικοί, όρθιοι, ύψους περίπου 30 εκ., και βλαστικοί – αναρριχώμενοι, διακλαδισμένοι, μήκους έως 60 εκ. Στους κόμβους των βλαστικών βλαστών σχηματίζονται πρόσθετες ρίζες, μέσω των οποίων τα φυτά πολλαπλασιάζονται βλαστικά.

Τα φύλλα προσκολλώνται στον βλαστό με κοντά μίσχια. Είναι διατεταγμένα απέναντι και είναι αιθαλή. Οι φυλλικές πλάκες έχουν επιμήκη-ελλειπτικό σχήμα, είναι γυμνές, δερματώδεις με γυαλιστερή επιφάνεια και ολόκληρο χείλος.

Τα άνθη είναι μπλε, με μακριά μίσχια, διατεταγμένα μοναχικά στις μασχάλες των φύλλων. Αποτελούνται από πενταλοβό κάλυκα, στεφάνη με τριγωνικούς λοβούς και 5 στήμονες. Η άνθηση συμβαίνει τον Μάιο–Ιούνιο, και μερικές φορές και το φθινόπωρο.

Οι καρποί σχηματίζονται σπάνια και περιέχουν περίπου δέκα σπόρους. Αντιπροσωπεύονται από ένα ζεύγος θυλάκων, που αποτελούνται από δύο εξωτερικά σχηματισμένα ξεχωριστά μέρη, καθένα από αυτά με πολυάριθμα λεία σπέρματα.

Συστηματική και ποικιλίες

Ο περιγιόκλητος (*Vinca minor* L.) είναι πολυετής, αιθαλής, ερπυστικό ποώδες φυτό της οικογένειας των Αποκυνωδών (*Arcynaceae*). Στη Βουλγαρία είναι εγγεγραμμένη για καλλιέργεια μόνο μία ποικιλία, η Ιζγκρεβ.

Βιολογικές απαιτήσεις

Ο περιγιόκλητος είναι ανθεκτικός στο κρύο. Ως ορεινό φυτό αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες έως μείον 30°C. Αναπτύσσεται και αναπτύσσεται καλύτερα σε μέρη σκιασμένα από δέντρα με υψηλή υγρασία. Ο περιγιόκλητος δεν είναι απαιτητικός ως προς το έδαφος, αλλά προτιμά δασικά εδάφη με καλή δομή, πλούσια σε οργανική ύλη και με ευνοϊκό υδατικό καθεστώς. Εδάφη που πλημμυρίζουν ή κρατούν νερό είναι ακατάλληλα γι' αυτόν. Το κλίμα και τα εδάφη στις πεδινές περιοχές της Βουλγαρίας δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκά και δεν πληρούν τις απαιτήσεις αυτής της καλλιέργειας.

Γεωργικές πρακτικές

Ο περιγιόκλητος καλλιεργείται στο ίδιο μέρος για πολλά χρόνια. Επομένως, η έκταση που προορίζεται γι' αυτόν πρέπει να είναι πολύ καλά επιλεγμένη. Πρέπει να είναι ισοπεδωμένη και κατάλληλη για άρδευση. Προκειμένου να επιτραπεί στο έδαφος να κατασταλάξει, οργώνεται νωρίς το καλοκαίρι σε βάθος 25–28 εκ., με υποβύθιση έως 40 εκ. Προηγουμένως, θα πρέπει να εφαρμοστούν 2–3 τόννοι/στρ κοπριάς και 30–40 κιλά/στρ

υπερφωσφορικού. Μετά τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές τον Οκτώβριο, ανάλογα με τον βαθμό μόλυνσης από ζιζάνια, οι αγροί καλλιεργούνται ή οργώνονται ξανά ρηχά.

Ο περιγιάκλιτος πολλαπλασιάζεται κυρίως με μοσχεύματα και με ριζοβολία ερπυστικών βλαστών. Για φύτευση 1 στρέμματος, απαιτούνται 100–150 κιλά/στρ ριζωμένου υλικού. Για το σκοπό αυτό, το φθινόπωρο ή αρχάς της άνοιξης, οι ερπυστικοί βλαστοί διαχωρίζονται προσεκτικά από το θάμνο και τοποθετούνται σε ελαφρώς χουμουσώδες έδαφος, θαμμένοι σε ημι-οριζόντια θέση έως το ένα τρίτο του μήκους τους, διατεταγμένοι σχεδόν δίπλα-δίπλα. Μετά τη ριζοβολία χρησιμοποιούνται ως υλικό φύτευσης.

Η έκταση που έχει προετοιμαστεί εκ των προτέρων για καλλιέργεια των φυτών αυλακώνεται σε απόσταση 60 εκ. Τα ριζωμένα μοσχεύματα φυτεύονται στις σειρές σε απόσταση 30 εκ. το ένα από το άλλο, σε βάθος 8–10 εκ.

Η φύτευση πραγματοποιείται στο δεύτερο μισό του Οκτωβρίου ή στα τέλη Φεβρουαρίου – αρχές Μαρτίου.

Καλύτερα αποτελέσματα επιτυγχάνονται με φθινοπωρινή φύτευση. Για ένα στρέμμα απαιτούνται 5.000 ριζωμένα μοσχεύματα.

Μετά τη φύτευση, τα φυτά αναπτύσσονται γρήγορα και ήδη τον πρώτο χρόνο ανθίζουν άφθονα και σχηματίζουν αρκετούς ερπυστικούς, πλούσια φυλλωμένους βλαστούς.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου βλάστησης το έδαφος διατηρείται χαλαρό και απαλλαγμένο από ζιζάνια. Για το σκοπό αυτό, πραγματοποιούνται 2–3 ξεχορταριάσματα με καλλιεργητή ανάμεσα στις σειρές και με χειροκίνητο ξεχορταγμα στη σειρά. Οι καλλιέργειες ξεκινούν την άνοιξη και πραγματοποιούνται σε διαστήματα 15–20 ημερών.

Εναντίον μονοετών και πολυετών χορτοειδών ζιζανίων και αγριάδας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ζιζανιοκτόνα, εάν υπάρχουν προϊόντα εγκεκριμένα για αυτή την καλλιέργεια.

Μετά τη συγκομιδή της πρώτης σοδειάς, τα φυτά λιπαίνονται με 10–15 κιλά/στρ νιτρικού αμμωνίου, ποτίζονται και ξεχορταρίζονται. Αυτό τους επιτρέπει να αναπτυχθούν ξανά και μέχρι το τέλος του καλοκαιριού μπορεί να ληφθεί δεύτερη σοδειά.

Σε περίπτωση καλοκαιρινής ξηρασίας, πραγματοποιείται άρδευση 3–4 φορές με 30–35 m³/στρ νερό, κατά προτίμηση με ψεκαστική άρδευση.

Ανάλογα με τη λίπανση και την άρδευση, μπορούν να γίνουν δύο τομές κατά τη διάρκεια της περιόδου βλάστησης (Ιούνιος και Σεπτέμβριος).

То φθινόπωρο, μετά τη δεύτερη ϑυγκομιδή, εφαρμόζονται φωϑφορικά λιπάϑματα και καλλιεργούνται οι διαϑτάϑεις ανάμεσα ϑις ϑειρές.

Η φροντίδα κατά το δεύτερο και τους επόμενους χρόνους είναι ίδια με τον πρώτο χρόνο.

То υπέργειο τμήμα του περιγιόκλητου ϑυγκομίζεται ϑε πλήρη άνθηϑη (από Μάιο έως Ιούνιο). Το ολόκληρο φυλλώδες τμήμα του φυτού κόβεται μέχρι τον ϑιζικό αυχένα. Η πρώτη τομή ϑυ